

Az erdészek szerepe a határnyitásban

Sopron XX. századi történelmének mindhárom kiemelkedő eseményénél az egyetem oktatói és vezetői meghatározó szerepet játszottak.

Az 1921-es népszavazásban, majd az 1956-os forradalomban való részvételükkel már az Erdészeti Lapok több alkalommal is foglalkozott. Két évtizeddel a nevezetes, mára már történelmi léptékűvé vált Páneurópai Pikniket ismertetve, szeretném bemutatni az erdészek itteni szerepvállalását is. A város első ellenzéki szervezete a Magyar Demokrata Fórum az egyetem Ifjúsági Házában alakult meg, 1988. november 17-én. A később megalakuló FIDESZ, SZDSZ és Kisgazda szervezetekkel úgynevezett Ellenzéki Kerekasztal jött létre.

1989 első felében több sikeres rendezvény megszervezése után határoztuk el, hogy augusztus 19-én államalapításunk évfordulóját megelőzően egy nagyszabású rendezvénnyel ünnepelünk. Az öröme az adott okot, hogy a diktatúra gyűlölt jelképét, a „vasfüggönyt” a kormány felújítás helyett lebontásra ítélte.

Míg az ország nyugati határán már bontották a vasfüggönyt, addig a keleti határon építeni kezdtek. Ceaușescu faluromboló politikája miatt ezekben a hetekben az erdélyi magyarok ezrei próbáltak átjutni Magyarországra. Ennek megakadályozására kezdtek a határzárát kiépíteni román oldalon. Június 20-án a helyzet tarthatatlanságáról beszélgettek a debreceni MDF helyi vezetői *Habsburg Ottó* európai parlamenti képviselővel. Itt vetődött fel az az ötlet, hogy valahol a magyar-osztrák határon egy pikniket kellene tartani, megünnepelni a vasfüggöny bontását. Ezen gondolat megvalósításához kérték a soproniak segítségét.

Mi azonnal az ötlet mellé álltunk.

A vasfüggöny bontásának még jelmondatot is adott *dr. Rumpf János*: Bontsd és vidd! A drótvágóktól pedig önkéntes adományt kértünk, hogy a befolyt pénzből el tudjuk indítani a II. világháborús emlékmű felállítását Sopronban. A belügyminiszternek tavasszal írt levelünk alapján a határnyitás ötletét is felelevenítette *dr. Magas László*. Végül is a debreceniek elfogadták a javaslatunkat, mi pedig elfogadtuk az általuk javasolt két védnököt: *Habsburg Ottót* és *Pozsgay Imre* államminisztert.

Az emlékmű. Melocco Miklós alkotása

Nagy erővel láttunk hozzá a szervezéshez. Szinte naponta találkoztunk a lakásom teraszán vagy *dr. Csóka Pál* kertjében. Mindenkinek megvolt a feladata. Volt, aki az osztrák engedélyeket intézte, szerencsére Margitbányán borfesztivál volt, és a jó hangulatban a polgármester azonnal az ügy mellé állt. Volt, aki a mozgó WC-t szerezte be, mert e nélkül már akkor sem lehetett rendezvényt tartani. Az elképesztő engedélyekben sem volt hiány, például a határ közelsége miatt ún. „átfényképezési engedély” is kellett. A határőrséggel én tartottam a kapcsolatot. Amikor megkaptuk a határnyitásra az engedélyt, kiderült, hogy az a kapu, amit ki akarunk nyitni 40 éve egy hatalmas lakattal van lezárva, a kulcsa pedig sehol. Ezért az előtte való napokban vasfűrésszel levágtuk, és helyére egy kis TUTO lakatot tettünk. Talán ezért is pattant könnyen szét a kapu, amikor az NDK-s menekültek nekifeszültek. Az előkészületek során kézzel rajzolt magyar és német nyelvű térképekkel jeleztük a helyszínt és annak megközelíthetőségét. Később ezek a térképek jutottak el a balatoni kempingekbe, a budapesti menekülttáborokba és az NSZK nagykövetségére. Az eseményt megelőző napokban csodálkoztunk a német média óriási érdeklődésén. Három nappal az esemény előtt a ZDF és az ARD televízió egymástól függetlenül forgatott a helyszínen. Elmondásuk szerint azért, mert kíváncsiak, hogy a tervezett időpontban milyen lesz a napállás. Később

hallottuk, hogy a filmmel a menekülttáborokba mentek.

Elérkezett az esemény napja, augusztus 19. Már reggel feltűnt, hogy milyen sokan érdeklődnek németül a helyszínt keresve. Délután kettőre vártuk a védnökök képviselőit a Lövő Szálló teraszán tartott sajtótájékoztatóra. *Pozsgay Imrét* *Vass László* államtitkár képviselte, *Habsburg Ottót* pedig lánya, *Walburga*. Mindketten késtek, ezért a delegáció is késve érkezett a piknik helyszínére – három óra helyett negyed négyre –, addigra viszont a határátörés már lezajlott.

14:57-kor néhány száz keletnémet magyar zászlókkal közeledett a helyszínre, mivel nem érzékelték a hivatalos kapunyitást, saját kezükbe vették soruk irányítását. Nekifeszültek a kapunak, és a gyenge lakat azonnal megadta magát. Szerencsére a helyszínen szolgálatot teljesítő határőrök parancsnoka, *Bella Árpád*, azonnal átlátta a helyzetet, és nem adott parancsot a tömeg feltartóztatására. A fegyverek tokban maradtak. Ahogy később fogalmazott, ezért lett a helyszín emlékhely és nem kegyhely. A határőrök emberségét bizonyítja az a felvétel, hogy amikor a tömeg által osztrák oldalra sodort anya elejtette gyermekét, a magyar határőr utána vitte. A határ estig maradt nyitva, ez idő alatt kb. 6-800 keletnémet ment át. Szerencsére a helyszínen tartózkodó *Lobenwein Tamás* fotói és *Kárpáti György* videója a világ számára ismertette ezt a történelmi eseményt. Az MTV

lekéste az eseményt, kb. 16 órára érkezett meg. Ekkor kérésükre „eljárásotuk” a kapunyitást, ezért lehet olyan felvételeket is látni, ahol *Filep Mária*val közösen kinyitjuk a kaput.

Este felhőszakadás vetett véget a pikniknek, és ekkor már a soproni határőr-ség megbízott vezetője próbálta felelősségre vonni a szervezőket. Másnap a Lővér Szállóban tartott fogadáson hangzott el először *Fasang Árpád* zongoraművész szájából, hogy tegnap itt történelmet írtunk. Egyúttal kérte az államtitkárt, hogy ha elmarasztalás érné a szervezőket, nyújtson nekik védelmet. Ő ezt megígérte és egy ún. „K” telefonszám megadásával ezt nyomatékosította is. Néhány napra rá fel is kellett hívnom ezt a számot, hiszen 21-én már munkásőrök lepték el a környéket, és az itt tartózkodó németeket szó szerint kiverték a soproni és balfi kempingekből, éjszakánként pedig fegyverpogástól volt hangos a kópházi határ. Erről tájékoztattam *Pozsgay Imrét*, aki a helyszínre küldte az MTV Panoráma című műsorának riporterét, *Kalmár Györgyöt*. Az általa készített megrázó felvételek is hozzájárultak ahhoz, hogy a magyar kormány elhatározta, kiengedi a keletnémet menekülteket. Csak még nem tudták, hogyan. Augusztus végén *Lezsák Sándor*, MDF elnökségi tagja egy titkos találkozót kért tőlem. Sopronba érkezve elmondta, hogy a németek kiengedését úgy tervezik, hogy a közeli napokban valamelyik este a menekülttábor lakóit autóbuszokra és vonatra rakják, éjjel pedig idehozzák a határra, ahol egy paranccsal berendelik az őrseget, és éjjel egy és három óra között nyitott lesz a határ. Ekkor kerestük a helyszíneket: vasú-

Az Akadémia hárs-emlékerdeje az áttörés helyszínén

ton a kópházi vasútállomás, közúton a fertőrákosi barlangszínház udvara és a brennbergi futballpálya mellett döntötünk. A kérés az volt, hogyha telefont kapok, szervezzem meg a soproni ellenzék az akció sikeres lebonyolítására. Ez az ötlet nem valósult meg, mert a menekülteket sem vonatba, sem autóbuszba nem lehetett beültetni, félték attól, hogy Drezdáig meg sem állnának. Végül is a magyar kormány jól döntött, a médián keresztül tudatta a világgal, hogy szeptember 11-én nulla órától kinyitja a menekültek előtt a határt. November 9-ig, a berlini fal leomlásáig, mintegy ötvenezer NDK-s állampolgár ment át a magyar-osztrák államhatáron.

A huszadik évfordulóra Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata és a

Freundeskreis Europa Berlin Alapítvány támogatásával felavatásra került *Melocco Miklós* „Áttörés” nevű szoborkompozíciója, a terület parkosítását és gondozását a Tanulmányi Erdőgazdaság végezte, így nekik is köszönhető, hogy ma már méltó környezet fogadja az idelátogató turistákat, zárandókat.

Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy Németország kancellárja, Angela Merkel elfogadta meghívásunkat és hazája nevében mondott köszönetet a civilek bátorságáért. Köztük volt három erdőmérnök, Hámori Gábor, dr. Magas László és dr. Rumpf János.

Dr. Magas László
egykori szervező

Az Erdészcsillag Alapítvány (Adószám: 18104927-1-41) 2008-ban összesen: 1 240 000,- Ft-ot használt fel szociális segélyek kifizetésére, melynek pénzügyi forrásai: az Erdészcsillag Alapítvány 2007. évi SZJA 1%-ból kapott 712 810,- Ft, valamint az Alapítvány pénzeszköze 527 190,- Ft. 24 fő kérelme érkezett be, segélyben 24 fő részesült 40 000–80 000,- Ft között.

Köszönjük támogatóink felajánlását.

Gémesi József
a Kuratórium elnöke

Az Országos Erdészeti Egyesület (Adószám: 19815905-2-41) 2008-ban, a 2007. évi SZJA 1%-ából kapott 1 714 619,- Ft-ot az alábbiak szerint használta fel:

- az Erdészcsillag Alapítvány részére 1 028 771,- Ft-ot utalt át,
- 685 848,- Ft-ot működési célokra.

Köszönjük tagtársaink és támogatóink felajánlását!

Dr. Pethő József
elnök

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

Kerületvezető erdészek figyelem!

Az Erdészeti Lapok szerkesztősége kéri a kerületvezető kollégákat, hogy aki megőrizte szolgálati naplóját, juttassa el a szerkesztőségbe. Szeretnénk ezekből a feljegyzésekből kivonatolni, és a tanulságos, érdekesebb eseményeket, megfigyeléseket közreadni. A naplókat természetesen visszajuttatjuk a feladónak. Ha fénymásolatot kapunk az is alkalmas a szerkesztésre. Megkülönböztetett figyelemmel várjuk idős erdészek feljegyzéseit.

A szerkesztőség